

są wzdłuż brzegów jeziora Zaleskiego oraz wokół wsi Zalesie i Błękwit. Osadnictwo skupia się na krawędzi wysoczyzny w okolicach wsi Górzna oraz w okolicy Dzierżążenka, gdzie meandrujący ciek wodny tworzy liczne cyple o zakola o wykształconych terasach. Nasilenie stanowisk występuje w obrębie rozlewisk Górzeniowskiej Strugi. Skupiska osadnicze obserwuje się na cyplach wcinających się w rozlewiskach rzeki Kocuni od Buntowa do Kleszczyny oraz w rejonie Wąsosza. Zespoły osadnicze tworzą osady powiązane z grodziskami wczesnośredniowiecznymi w Klukowie, Stawnicy, Górznej oraz w Skicu. Miejscem intensywnego osadnictwa w pradziejach i we wczesnym średniowieczu były tereny Jeziora Sławianowskiego. Osadnictwo skupia się tutaj na terenach nadzalewowych i wyższych w obrębie obniżenia doliny w rejonie Radawnicy oraz na południowych stokach niewielkiego cieku na terenie pól należących do wsi Bielawy. Niezwykle ciekawy rejon stanowią okolice: Buntowa, Jeziora Buntowskiego oraz wschodnie terasy rzeki Kocuni. Zlokalizowany tu zespół osadniczy złożony z Grodziska i osad wskazuje na osadnictwo w tym rejonie od IX do poł. XIII w.. Obszar ten wymaga dokładnych badań sondażowych zwłaszcza nad dokładnym ustaleniem funkcji stan. 1 w Buntowie, które dotychczas w literaturze uznawane jest za domniemane grodzisko. Jednakże według lokalnego rozpoznania terenowego grodzisko średniowieczne znajduje się kilkaset metrów na północ, na wyraźnym cyplu otoczonym rzeką Kocunią i Jeziorem Sławianowskim, gdzie widoczne są elementy obronne i niezwykle bogaty materiał zabytkowy (stan. 4).

W okresie wczesnośredniowiecznym zaludnienie na Ziemi Złotowskiej było stosunkowo małe, a znaczne obszary porastały lasy. Osadnictwo skupiało się przy grodach. Do naszych czasów przetrwały ślady tego osadnictwa w postaci grodzisk m.in. w Buntowie, Górznej, Klukowie i Stawnicy.

W X wieku Złotowszczyzna należała do plemienia Polan, później przejściowo zajęli ją Pomorzanie. Dopiero na początku XII wieku Bolesław Krzywousty włączył ją do Polski. Po śmierci Bolesława Krzywoustego została włączona do Wielkopolski.

W XIII wieku toczyły się tutaj walki między możnowładcami o poszczególne grody Krajeńskie, później nastąpiła kolonizacja tych ziem.

W XV wieku cała Krajna, leżąca w sąsiedztwie państwa Krzyżackiego, była narażona na częste ataki Krzyżaków, m. in. w latach 1431 i 1457 zniszczona została przez nich Łobżenica, a w roku 1455 prawie całkowicie spalony Złotów.

W XVI wieku znacznie rozwinęła się tutaj sieć osadnicza. Duża część ziemi złotowskiej stanowiła własność szlachecką z rezydencją właścicieli na zamku w Złotowie.

W 1657 roku wojska szwedzkie zajęły Ziemię Złotowską, wówczas został zniszczony Zamek Grudzińskich, kościół i część miasta. Natomiast w 1734 roku zostały wyrządzone znaczne szkody przez Rosjan.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

W 1772 roku Złotów zajęli Prusacy i na 173 lata Ziemia Złotowska znalazła się pod obcym panowaniem, w zaborze pruskim. W 1818 r. Złotów stał się siedzibą powiatu złotowskiego.

Od drugiej połowy XIX wieku datuje się w Złotowskiem szeroka działalność polskich organizacji religijnych, kulturalnych i gospodarczych.

Działalność patriotyczną oparto na podstawach ekonomicznych, dążąc do pełnego usamodzielnienia się i rozwoju polskich gospodarstw rolnych oraz rzemiosła.

W 1902 roku powstał w Złotowie Bank Ludowy, który do 1939 roku był ostoją polskiego życia gospodarczego i kulturalnego na Złotowszczyźnie.

W 1906 roku założono polską Spółdzielnię Rolniczo – Handlową „Rolnik”, zaś w 1918 roku powstała Powiatowa Rada Ludowa.

W okresie I wojny światowej wzrosły nadzieje Złotowian na odzyskanie niepodległości. W 1919 roku, na mocy Traktatu Wersalskiego, Złotów niestety pozostał w granicach Niemiec.

W okresie międzywojennym Złotowianie nie tracili nadziei, że kiedyś ich ziemia powróci do Polski. Powodzenia wojenne hitlerowców nie załamały tej wiary. W obozach hitlerowskich zginęło wielu Polaków, członków polskich organizacji: Spółdzielni Rolnik, Banku Ludowego.

Najstarszą miejscowością gminy Złotów jest wieś Kamień, powstała w 1225 roku. Pierwsza historyczna wzmianka o mieście Złotowie znalazła się w kronice Jana z Czarnkowa. Kronikarz napisał o tym, że król Kazimierz Wielki w testamencie z 3 XI 1370 roku zapisał Złotów swojemu wnukowi Każkowi ze Słupska. Złotów prawa miejskie uzyskał w 1665 roku.

Krainy historyczne.

Na podstawie różnych zapisków źródłowych można z dużym prawdopodobieństwem ustalić chronologię powstania kolejnych miejscowości znajdujących się na terenie obecnej gminy złotowskiej i tak w kolejnych latach powstawały:

1399 r. – wieś Bługowo, 7 km na zachód od Łobzenicy, nad południowo – wschodnim brzegiem jeziora Sławianowskiego. We wsi znajduje się kościół Św. Jakuba z przełomu XVIII/XIX wieku.

1430 r. – folwark w Skicu, a w 1573 r. pojawiła się pierwsza wzmianka o wsi i folwarku. W różnych latach wieś miała różne nazwy: Szkic, Skitz, Kietz. Znaczący rozwój wsi nastąpił w XIX wieku, Istniały tu wówczas: browar, gorzelnia, młyn wodny na Skickiej Strudze.

1432 r. – wieś Błękwit wchodząca w skład dóbr złotowskich, w XVI wieku zbudowano młyn wodny na Głomi, który pracował na potrzeby mieszczan złotowskich. We wsi zachowało się wiele chałup z XIX wieku.

1432 r. – Radawnica wzmiankowana jest po raz pierwszy jako osada wiejska. W XVII w. wieś nosiła nazwę Radawnice a w XVIII – Radawnitz. Wieś Radawnica leży 10 km na pñ. zach. od Złotowa przy drodze do Okonka. Na terenie wsi jest dużo chałup z XIX wieku łącznie z kościołem św. Barbary z 1888 r.

1440 r. – wieś Święta z punktem widokowym, który wg tradycji był miejscem kultu pogańskiego. Wśród zabudowy wiele chałup z XIX w. często z ozdobnymi drzwiami. w przeszłości wieś często niszczone przez pożary i epidemie.

1441 r. – wieś Buntowo, używano również nazwy: Bontowo, Bantowo. Wieś leży 10 km na wschód od Krajenki.

1442 r. – Sławianowo – wieś, która pierwotnie nosiła nazwę Sławnanowo, leży nad jeziorem Sławianowskim. Z zabytków warto wymienić kościół św. Jakuba z 1806 roku i drewnianą dzwonnice z 1858 r. W latach 1920 – 39 przez jezioro przebiegała granica polsko – niemiecka.

1480 r. – z tego roku pochodzi najstarsza wzmianka o wsi Kleszczyna leżącej 9 km na pñd. zach. od Złotowa. We wczesnym średniowieczu prowadził tędy szlak handlowy z Wielkopolski na środkowe wybrzeże Bałtyku. W 1700 r. w Kleszczynie zbudowano duży jak na ówczesne czasy zajazd, który mógł w szopach i stajniach pomieścić 100 wozów i ich zaprzęgi. W XVI w. obok wsi powstał folwark, młyn o dwóch kołach, karczma i kuźnia. w XIX wiecznym kościele Chrystusa Króla jest wyposażenie z XVII i XVIII wieku.

1491 r. – od tego roku istnieją źródła mówiące o istnieniu wsi Stawnica. Wg niektórych źródeł osada istniała już od 1330 r., a nawet są znane wzmianki wcześniejsze. Jest to wieś leżąca 5 km na północ od Złotowa nad rzeką Głomią. Blisko wsi – około 3 km znajduje się tzw. Zamkowa Góra – grodzisko stożkowate, a przy wjeździe do niewielkiego parku – głaz z datą 1795. w XVI w. nad rzeką Głomią był młyn o dwóch kołach. Przez stulecia wieś miała różne nazwy: Sthawnicza, Stawnicza, Stesnitz, Stessnitz, Stewnitz. w okresie międzywojennym była ośrodkiem polonijnym z polską szkołą otworzoną w 1929 r.

1491 r. – po raz pierwszy występuje nazwa wsi Rudna, wieś należała do dóbr Złotowskich. Nazwa wskazuje na miejsce gdzie wydobywano i przetapiano rudę darniową występującą między innymi w dolinie rzeki Łobzonka.

1498 r. – z tego roku pochodzi informacja o wsi Górzna, na wschód od wsi znajduje się pozostałość grodziska średniowiecznego.

W kolejnych latach powstawały miejscowości mające lepiej udokumentowany rok powstania i tak w:

1604 r. – pierwsza wzmianka o wsi Klukowo,

1673 r. – od tego okresu datuje się historia wsi Krzywa Wieś,

1700 r. – założono folwark w Nowym Dworze,

1766 r. – powstały folwark w Bielawie i osada rolnicza Franciszkowo,

1851 r. – wieś Pieczyn – Ludwikowo,

1856 r. – Nowy Dwór.

W drugiej połowie XIX wieku powstała miejscowość Międzybłocie w wyniku osuszenia rozległych terenów błotnistych.

Złotów został wyzwolony z niewoli niemieckiej 31 stycznia 1945 r. przez 4 Dywizję Piechoty im J. Kilińskiego. Ziemia Złotowska po prawie półtora wiekowej niewoli pruskiej powróciła do Polski. W latach 1946 – 1975 Złotów był siedzibą powiatu. Ponownie od 1998 r. w wyniku nowego podziału administracyjnego kraju Złotów jest jednym z powiatów w województwie wielkopolskim.

Gmina wiejska Złotów powstała 1 stycznia 1973 r. Zarówno w mieście Złotów jak i w miejscowościach w obrębie gminy Złotów znajdują się cenne obiekty zabytkowe będące świadectwem historii tej Ziemi.

Uwarunkowania prawne

Podstawą prawną ochrony wartości kulturowych są:

- USTAWA Z DNIA 23 LIPCA 2003 R. O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI (DZ. U. Z 2003 R. NR 162, POZ. 1569)
- EUROPEJSKA KONWENCJA O OCHRONIE DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO (POPRAWIONA) SPORZĄDZONA W LA VALETTA DNIA 16 STYCZNIA 1992 R. (DZ. U. Z 1996 R. NR 120 POZ. 564)
- KONWENCJA W SPRAWIE OCHRONY ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA KULTURALNEGO I NATURALNEGO, PRZYJĘTA W PARYŻU DNIA 16 LISTOPADA 1972 R. PRZEZ KONFERENCJĘ GENERALNĄ ORGANIZACJI NARODÓW ZJEDNOCZONYCH DLA WYCHOWANIA, NAUKI I KULTURY NA JEJ SIEDEMNASTEJ SESJI. (DZ. U. Z 1976 R. NR 32, POZ. 190)
- USTAWA Z DNIA 16 PAŹDZIERNIKA 1991 R. O OCHRONIE PRZYRODY (DZ. U. Z 2001 R. NR 99, POZ. 1079 Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI)
- USTAWA Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R. PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA (DZ. U. Z 2001 R. NR 62, POZ. 627, Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI)
- USTAWA Z DNIA 27 MARCA 2003 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM (DZ. U. Z 2003 R., NR 80, POZ. 717)
- USTAWA Z DNIA 7 LIPCA 1994 R. PRAWO BUDOWLANE (DZ. U. Z 2003 R. NR 207, POZ. 2016)
- USTAWA Z DNIA 21 SIERPNI 1997 R. O GOSPODARCE NIERUCHOMOŚCIAMI (DZ. U. Z 2000 R. NR 46, POZ. 543 Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI)

- USTAWA Z DNIA 8 MARCA 1990 R. O SAMORZĄDZIE GMINNYM (TEKST JEDNOLITY DZ. U. Z 2001 R. NR 142, POZ. 1591 Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI)
- USTAWA Z DNIA 31 STYCZNIA 1959 R. O CMENTARZACH I CHOWANIU ZMARŁYCH (DZ. U. Z 2000 R. NR 23, POZ. 295, Z PÓŹNIEJSZYMI ZMIANAMI)

Podmioty i przedmioty ochrony

Dobra kultury są bogactwem narodowym i powinny być chronione przez wszystkich obywateli. Organy rządowe i samorządowe są zobowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury, natomiast obowiązkiem właścicieli i użytkowników jest utrzymanie należących do nich dóbr kultury we właściwym stanie.

W art. 3. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami znajduje się określenie pojęcia zabytek.

Zabytkiem w rozumieniu ustawy jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Opracowany w pierwszej części plan, zasób wartości kulturowych powinien być przedmiotem szczególnej troski zarówno mieszkańców jak i władz gminy jako ważny cel publiczny. Należy podjąć działania dążące do ich ochrony w formie biernej - w prawie miejscowym i czynnej, poprzez finansowanie prac konserwatorskich na obiektach pozostających we władaniu gminy i udzielania dotacji dla innych właścicieli obiektów zabytkowych.

Organa prawnej ochrony dziedzictwa kulturowego.

- Na terenie województwa Wielkopolskiego organem ochrony jest Wojewoda Wielkopolski, który działa przy pomocy Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu, Delegatura w Pile; organem odwoławczym od decyzji Wojewody (Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków) jest Generalny Konserwator Zabytków w Warszawie.

- Na terenie powiatu złotowskiego, w zakresie określonym przepisami ustawy o powiatach, organem jest Starosta.

- Na terenie gminy, w zakresie określonym przepisami ustaw, jest Wójt Gminy Złotów.

- Obowiązki ochrony i opieki nad zabytkami spoczywają na właścicielach prywatnych i wszystkich szczeblach samorządu, w zakresie finansowania zadań ochrony,

jako celu publicznego, w szczególności wynikające z faktu posiadania prawa własności obiektów zabytkowych.

Cele ochrony wartości kulturowych.

1. *Celem ochrony zabytków jest ich zachowanie, należyte utrzymanie oraz społecznie celowe wykorzystanie i udostępnienie dla celów naukowych, dydaktycznych i wychowawczych tak, aby służyły nauce oraz popularyzacji wiedzy i sztuki, stanowiły trwałe element rozwoju kultury i były czynnym składnikiem życia współczesnego społeczeństwa.*
2. *Ochrona zabytków polega na zabezpieczeniu ich przed zniszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją, zaginięciem lub wywozem za granicę, na zapewnieniu im warunków trwałego zachowania, na opracowaniu dokumentacji naukowej, ewidencji i rejestracji oraz na ich konserwacji, restauracji lub odbudowie, opartych na zasadach naukowych.*

Charakterystyka stanu i funkcjonowania krajobrazu kulturowego Zabytkowe układy ruralistyczne.

Rozkład sieci osadniczej na terenie gminy oprócz uwarunkowań wynikających z historycznych stosunków własnościowych zależy jest w dużej mierze od warunków topograficznych. Są one na terenie gminy bardzo zróżnicowane, a charakteryzuje je ilość wsi o dawnej metryce i dość liczne przekształcenia.

Zabudowa i zagospodarowanie historyczne wsi.

ZESTAWIENIE KOŚCIOŁÓW (*)

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Konstrukcja	Datowanie
1	BŁUGOWO	kościół parafialny	murowana	ok. 1890 r.
2	GÓRZNA	kościół parafialny	murowana	2 poł. XIX w.
3	KAMIEŃ	kościół filjalny	szachulcowa	1803 r.
4	KLESZCZYNA	kościół filjalny	szachulcowa	1873-76 r.
5	KRZYWA WIEŚ	kościół parafialny	murowana	1914 r.
6	RADAWNICA	kościół parafialny	murowana	4 ćw. XIX w.
7		kościół filjalny	murowana	4 ćw. XIX w.
8	SŁAWIANOWO	kościół parafialny	szachulcowa	1806 r.
9	ZALESIE	kościół filjalny	murowana	pocz. XIX w.

* wykaz obiektów zgodny z rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - wymaga uaktualnienia

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

ZESTAWIENIE DWORÓW (*)

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Konstrukcja	Datowanie
1	BIELAWA	dwór	murowana	1 ćw. XX w.
2	BUNTOWO	dwór	murowana	2 poł. XIX w.
3	GRODNO	dwór	murowana	poł. XIX w.
4	ŁOPIENKO	dwór	murowana	ok. 1910 r.
5	RADAWNICA	pałac	murowana	ok. 1850 r. XIX/XX w.
6	SŁAWIANOWO	dwór	murowana	pocz. XX w.
7	STARE DZIERŻĄŻNO	dwór	murowana	ok. 1900 r.
8	WAŚSOSZ	pałac	murowana	ok. 1880 r. XIX/XX w.
9	WAŚSOSZ	dwór	murowana	XIX/XX w.

* wykaz obiektów zgodny z rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – wymaga uaktualnienia.

Towarzyszące dworom budynki folwarczne: obory, stajnie, owczarnie, stodoły, gorzelnie, kuźnie, itp., zbudowane są przeważnie w konstrukcji murowej.

Na obszarze gminy znajduje się 6 parków (wg. *tab. obszary i obiekty zabytkowe gm. Złotów*), zarejestrowanych w spisie obiektów zabytkowych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

ZESTAWIENIE PARKÓW (*)

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie
1.	BIELAWA	park dworski	k. XIX w.
2.	BUNTOWO	park dworski (**)	2 poł. XIX w.
3.	FRANCISZKOWO	park krajobrazowy	2 poł. XIX w.
4.	GRODNO	park dworski	poł. XIX w.
5.	GÓRZNA	park	poł. XIX w.
6.	KLUKOWO	park	poł. XIX w.
7.	PIECZYN (LUDWIKOWO)	park	lata 60-te XIX w.
8.	NOWY DWÓR	park pałacowy (**)	2 poł. XIX w.
		park krajobrazowy	2 poł. XIX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

9.	RADAWNICA	park pałacowy (**)	XVIII/XIX w.
10.	SŁAWIANOWO	park dworski (**)	XIX/XX w.
11.	SKIC	park dworski (**)	2 poł. XIX w.
12.	STAWNICA	park dworski (**)	k. XIX w.
13.	WAŚSOSZ	park pałacowy	XIX/XX w.

* wykaz obiektów zgodny z rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody – wymaga uaktualnienia

** obiekty wpisane w rejestr zabytków

Ważnymi składnikami kulturowego pejzażu wsi są cmentarze i te opisane już przy kościelne i nowsze zakładane w XIX i XX w., poza obrębem niwy siedliskowej. Szczególnie ważne są cmentarze wojenne, związane z drugą wojną światową.

ZESTAWIENIE CMENARZY WIEJSKICH (*)

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Datowanie
1.	BUNTOWO	ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
2.	DZIERŻĄŻNO	ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
3.	GÓRZNA	rzymsko-katolicki-czynny	1841 r.
		ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
4.	GRUDNA – Krzywa Wieś	ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
		ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
5.	JÓZEFOWO (**)	ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
6.	KAMIEŃ	przykościelny	1803 r.
		ewangelicko-augsburski	XIX/XX w.
7.	KLESZCZYNA	ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
8.	KRZYWA WIEŚ	ewangelicki/katolicki-czynny	poł. XIX w.
9.	NOWA ŚWIĘTA	katolicki	poł. XIX w.
10.	NOWY DWÓR	ewangelicko-augsburski	pocz. XX w.
11.	RADAWNICA	przykościelny, katolicki	poł. XIX w.
		katolicki - czynny	poł. XIX w.
		ewangelicko-augsburski	1930 r.
12.	RUDNA	ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
13.	SŁAWIANOWO	rzymsko-katolicki	pocz. XIX w.
14.	SKIC	ewangelicko-augsburski	pocz. XX w.
		epidemiczny, ewangelicko-katolicki	2 poł. XIX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

15.	STARE DZIERŻĄŻNO	ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.
16.	STAWNICA	ewangelicko-augsburski cmentarzysko ciałopalne	poł. XIX w. 700 l. p.n.e.
17.	STARA ŚWIĘTA (obecnie ŚWIĘTA)	ewangelicko-augsburski ewangelicko-augsburski katolicki	poł. XIX w. poł. XIX w. pocz. XX w.
19.	WAŚSOSZ	rodowy ewangelicko-augsburski	poł. XVIII w. poł. XIX w.
20.	ZALESIE	katolicki ewangelicko-augsburski	poł. XIX w. pocz. XX w.

* wykaz obiektów zgodny z rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – wymaga uaktualnienia.

** obiekt z poz. 8.

Do bardziej charakterystycznych elementów krajobrazowo-kulturowych terenów gminy Złotów należą alejowe obsadzenia dróg łączących poszczególne miejscowości i szpalery drzew, zadrzewień śródpolnych, znaczących granice rozłogów poszczególnych majątków. Na terenie gminy zachowała się większość alejowych obsadzeń dębami, lipami, klonami, brzoźami i topolami dróg.

OBSZARY I OBIEKTY ZABYTKOWE GMINY ZŁOTÓW

WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW (*)

Lp.	Miejscowość	Obiekt*	Datowanie
1.	BUNTOWO	park	2 poł. XIX w.
2.	BUNTOWO	grodzisko	wczesne średniowiecze
3.	BUNTOWO	osada	wczesne średniowiecze
4.	DZIERŻĄŻENKO	wiatrak holenderski mur.	1905 r.
5.	GÓRZNA	grodzisko	wczesne średniowiecze
6.	KAMIEŃ	kościół szachulcowy, dzwonnica, cmentarz przykościelny	1803 r.
7.	KLESZCZYNA	kościół szachulcowy	1873-1876 r.
8.	KLUKOWO	grodzisko	wczesne średniowiecze
9.	NOWY DWÓR	park pałacowy	2 poł. XIX w.
10.	RADAWNICA	pałac murowany	ok. 1850 XIX/XX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

11.	RADAWNICA	park pałacowy	XVIII/XIX w.
12.	SŁAWIANOWO	kościół szachulcowy	1806 r.
13.	SŁAWIANOWO	park dworski	XIX/XX w.
14.	SKIC	park dworski	2 poł. XIX w.
15.	SKIC	grodzisko	wczesne średniowiecze
16.	SKIC	osada	wczesne średniowiecze
17.	SKIC	osada otwarta	brak danych
18.	SKIC	osada otwarta	brak danych
19.	STAWNICA	park dworski	k. XIX w.
20.	STAWNICA	cmentarzysko ciałopalne	700 l. p.n.e.
21.	STAWNICA	grodzisko wyżynne	wczesne średniowiecze
22.	STAWNICA	osada otwarta	wczesne średniowiecze
23.	ŚWIĘTA	chałupa, podcień	ok. 1800r.
24.	WAŚSOSZ	osada otwarta	I - III w. n.e.

* wykaz obiektów zgodny z rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – wymaga uaktualnienia

OBIEKTY O WARTOŚCIACH ZABYTKOWYCH UJĘTE W KARTACH ADRESOWYCH (*)

Lp.	Miejscowość	Ulica i nr	Obiekt	Konstrukcja/Materiał	Data
1.	Bługowo		kościół	murowany	ok. 1890 r.
2.	Błękwit		szkoła podst.	murowany	1 ćw. XX w.
3.	Błękwit		młyn	murowany	1920 r.
4.	Błękwit		remiza	mur./drew.	lata 20-te XX w.
5.	Błękwit		kaplica	murowana	ok. poł. XIX w.
6.	Błękwit	1	dom	murowany	1910-20r.
7.	Błękwit	17	dom	murowany	1 ćw. XX w.
8.	Błękwit	18	dom	murowany	1 ćw. XX w.
9.	Błękwit	38	dom	murowany	lata 20-te XX w.
10.	Błękwit	41	dom	murowany	1 ćw. XX w.
11.	Błękwit	45	dom	murowany	ok. 1910 r.
12.	Błękwit	bez nr-u	dom	murowany	1 ćw. XX w.
13.	Bielawa	założ. dworskie	dwór	murowany	1 ćw. XX w.
14.	Buntowo		dawny dwór	murowany	2 poł. XIX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

15.	Buntowo		szkoła podst.	cegła	pocz. XX w.
16.	Buntowo	zabudowa folwarczna	spichlerz stodoła chlew chlew kurnik obora	szachulc. szachulc. cegła cegła cegła cegła	1853 r. 1853 r. ok. 1900 r. ok. 1900 r. ok. 1900 r. ok. 1900 r.
17.	Buntowo	4	dom obora	cegła cegła	lata 30-te XX w. 1935 r.
18.	Buntowo	5	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
19.	Buntowo	6	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
20.	Buntowo	15	dom	cegła	lata 20-te XX w.
21.	Buntowo	18	dom	cegła	pocz. XX w.
22.	Buntowo	19	dom	cegła	1903 r.
23.	Buntowo	20	dom	mur.-szach.	ok. poł. XIX w.
24.	Buntowo	23	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
25.	Buntowo	28	dom	murowany	1 poł. XIX w.
26.	Buntowo	30	dom	szachulc.	2 poł. XIX w.
27.	Buntowo	31	dom	szachulc.	2 poł. XIX w.
28.	Buntowo	40	dom	murowany	lata 20-te XX w.
29.	Dzierżążenko		wiatrak	murowany	1888 r.
30.	Dzierżążenko	3	dom bud. gospod.	murowany cegła	k. XIX w. k. XIX w.
31.	Dzierżążenko	5	dom	murowany	lata 20-te XX w.
32.	Dzierżążno	6	obora	murowany	4 ćw. XIX w.
33.	Dzierżążno	9	dom	murowany	1 ćw. XX w.
34.	Franciszkowo	4	dom	murowany	1929 r.
35.	Franciszkowo	11	dom	cegła	1932 r.
36.	Franciszkowo	12	dom	cegła	1932 r.
37.	Franciszkowo	14	dom	murowany	1 ćw. XX w.
38.	Franciszkowo	15	dom	murowany	1 ćw. XX w.
39.	Górzna		kościół	murowany	2 poł. XIX w.
40.	Górzna		poczta	cegła	pocz. XX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

41.	Górzna	9	dom	murowany	pocz. XX w.
42.	Górzna	10	dom	murowany	pocz. XX w.
43.	Górzna	11	dom	murowany	ok. 1900 r.
44.	Górzna	20	dom	mur/gli.	3 ćw. XIX w.
45.	Górzna	37	dom	mur/ryg/dr.	pocz. XX w.
46.	Górzna	41	dom	murowany	1 ćw. XX w.
47.	Górzna	48	dom	murowany	pocz. XX w.
48.	Górzna	94	dom	szachulc.	ok. 1850 r.
49.	Górzna	112	dom	mur/ryglow y	lata 20-te XX w.
50.	Józefowo	11	dom	murowany	1 ćw. XX w.
51.	Kamień		dzwonnica	drewno	2 poł. XIX w.
52.	Kamień		szkoła	cegła	pocz. XX w.
53.	Kamień	2	dom	murowany	ok. 1900 r.
54.	Kamień	5	dom	mur/drewn o	ok. 1900-10 r.
55.	Kamień	17	dom	mur pruski	lata 20-te XX w.
56.	Kamień	21	dom	szachulc.	ok. 1850 r.
57.	Kamień	27	dom	murowany	1 ćw. XX w.
58.	Kamień	30	dom chlewnia	cegła cegła	pocz. XX w. pocz. XX w.
59.	Kamień	31	dom	cegła	ok. 1930 r.
60.	Kamień	39	dom	murowany	1 ćw. XX w.
61.	Kamień	43	dom	cegła	ok. 1930 r.
62.	Kamień	48	dom	cegła	pocz. XX w.
63.	Kamień	52	dom	murowany	lata 20-te XX w.
64.	Kaczochoy (Karolewo)	przy 8	stodoła obora	rygl/drewno kam./cegł.	3 ćw. XIX w. 1866 r.
65.	Kleszczyna		dzwonnica	drewno	2 poł. XIX w.
66.	Kleszczyna		kapliczka	murowana	2 poł. XIX w.
67.	Kleszczyna		poczta	murowana	lata 20-te XX w.
68.	Kleszczyna	1	dom	murowany	2 poł. XIX w.
69.	Kleszczyna	2	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
70.	Kleszczyna	4	dom	cegła	pocz.. XX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

71.	Kleszczyna	5	dom	murowany	1924 r.
72.	Kleszczyna	9	dom	szach/gl./dr	k. XIX w.
73.	Kleszczyna	10	dom	murowany	lata 20-te XX w.
74.	Kleszczyna	12	dom	mur/szach.	3 ćw. XIX w.
75.	Kleszczyna	15	dom	murowany	2 poł. XIX w.
76.	Kleszczyna	22	dom	murowany	1921 r.
77.	Kleszczyna	27	dom obora stodoła	szachulc. szachulc. szach/drew.	1 poł. XIX w. 1 poł. XIX w. 1 poł. XIX w.
78.	Kleszczyna	31	dom	mur/drewno	k. XIX w.
79.	Kleszczyna	37	dom	murowany	lata 20-te XX w.
80.	Kleszczyna	46	dom	mur/drewno	1 ćw. XX w.
81.	Kleszczyna	54	dom	murowany	k. XIX w.
82.	Kleszczyna	54	kuźnia	murowana	1 ćw. XX w.
83.	Kleszczyna	55	dom	cegła	pocz. XX w.
84.	Kleszczyna	56	dom	murowany	k. XIX w.
85.	Kleszczyna	59	dom	cegła	pocz. XX w.
86.	Kleszczyna	60	dom	cegła	ok. 1900 r.
87.	Kleszczyna	65	dom	cegła	lata 30-te XX w.
88.	Kleszczyna	66	dom	cegła	po 1910 r.
89.	Kleszczyna	68	dom	cegła	1906 r.
90.	Kleszczyna	69	dom	murowany	1929 r.
91.	Kleszczyna	83	dom	murowany	pocz. XX w.
92.	Kleszczyna	87	dom	cegła	pocz. XX w.
93.	Kleszczyna	88	dom	murowany	pocz. XX w.
94.	Kleszczyna	97	dom	murowany	1 ćw. XX w.
95.	Kleszczyna		szkoła	cegła	k. XIX w.
96.	Klukowo	2	dom	murowany	lata 20-te XX w.
97.	Klukowo	3	dom	murowany	lata 20-te XX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

98.	Klukowo	4	dom	murowany	1 ćw. XX w.
99.	Kobylniki (Skic)	34	dom	rygl.	1 poł. XIX w.
100.	Kobylniki (Skic)	35	dom	murowany	k. XIX w.
101.	Kobylniki (Skic)	36	dom	murowany	lata 20-te XX w.
102.	Kobylniki (Skic)	37	dom	murowany	k. XIX w.
103.	Krzywa Wieś		kościół	murowany	1914 r.
104.	Krzywa Wieś		szkoła	murowana	1 ćw. XX w.
105.	Krzywa Wieś	1	obora	cegła	pocz. XX w.
106.	Krzywa Wieś	2	dom	murowany	pocz. XX w.
107.	Krzywa Wieś	4	dom	cegła	1934 r.
108.	Krzywa Wieś	9	dom	cegła	ok. 1920 r.
109.	Krzywa Wieś	13	dom	murowany	lata 20-te XX w.
110.	Krzywa Wieś	15	dom	murowany	lata 20-te XX w.
111.	Krzywa Wieś	21	dom	murowany	lata 20-te XX w.
112.	Krzywa Wieś	25	dom	cegła	pocz. XX w.
113.	Krzywa Wieś	26	dom	cegl./strzech.	ok. 1900 r..
114.	Krzywa Wieś	27	dom	murowany	lata 20-te XX w.
115.	Krzywa Wieś	28	dom	murowany	pocz. XX w.
116.	Nowa Święta	obok szkoły	dzwonnica	drewno	lata 20-te XX w.
117.	Nowa Święta		szkoła podst.	murowana	lata 20-te XX w.
118.	Nowa Święta		stacja PKP	murowana	pocz. XX w.
119.	Nowa Święta	23	dom	murowany	lata 20-te XX w.
120.	Nowa Święta	27	dom	murowany	k. XIX w.
121.	Nowa Święta	28	dom	murowany	k. XIX w.
122.	Nowa Święta	30	dom	murowany	lata 20-te XX w.
123.	Nowa Święta	34	dom	murowany	4 ćw. XIX w.
124.	Nowa Święta	37	dom	murowany	k. XIX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

125.	Nowa Święta	48	dom	murowany	XIX/XX w.
126.	Nowa Święta		dom	murowany	1910-20 r.
127.	Nowy Dwór		szkoła podst.	murowana	lata 20-te XX w.
128.	Nowy Dwór	przy 12	chlew	cegła	1935 r.
129.	Pieczyn	1	dom	glina	3 ćw. XIX w.
130.	Pieczyn	3	dom	murowany	lata 20-te XX w.
131.	Pieczyn	5	dom piwnica	murowany murowana	ok. 1850 r. 1909 r.
132.	Radawnica		kościół	murowany	4 ćw. XIX w.
133.	Radawnica		kościół	murowany	4 ćw. XIX w.
134.	Radawnica	cmentarz	brama	murowany	1 ćw. XX w.
135.	Radawnica		kapliczka	cegła	4 ćw. XIX w.
136.	Radawnica	2 - zagroda	dom chlew	cegła cegł./kamie ń	ok. 1900 r. k. XIX w.
137.	Radawnica	ul. Człuchowska 2	dom	mur/dr/rygl .	ok. 1920 r.
138.	Radawnica	ul. Człuchowska 3	dom	mur/dr/rygl .	ok. 1920 r.
139.	Radawnica	ul. Kościelna 5	dom	murowany	lata 20-te XX w.
140.	Radawnica	ul. Kościelna 6	dom	murowany	lata 20-te XX w.
141.	Radawnica	ul. Kościelna 7	dom	murowany	lata 20-te XX w.
142.	Radawnica	ul. Kościelna 10	dom	cegła	ok. 1930 r.
143.	Radawnica	ul. Kościelna 11	dom obora	murowany cegła	lata 20-te XX w. 1927 r.
144.	Radawnica	ul. Kościelna 12	dom	murowany	1 ćw. XX w.
145.	Radawnica	ul. Kościelna 21	dom	szachulc.	2 ćw. XIX w.
146.	Radawnica	ul. Kościelna 29	obora	cegła	ok. 1930 r.
147.	Radawnica	ul. Kościelna 35	dom	murowany	3 ćw. XIX w.
148.	Radawnica	ul. Kościelna 37	dom	szachulc.	2 ćw. XIX w.
149.	Radawnica	plebania	budynek	murowany	lata 20-te XX

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

					w.
150.	Radawnica	ul. Młyńska	młyn	murowany	pocz. XX w.
151.	Radawnica	ul. Młyńska 23	dom	murowany	lata 20-te XX w.
152.	Radawnica	ul. Młyńska 27	dom	cegła	pocz. XX w.
153.	Radawnica	ul. Młyńska 29	dom	cegła	pocz. XX w.
154.	Radawnica	ul. Młyńska 45	dom	murowany	lata 20-te XX w.
155.	Radawnica	ul. Młyńska 51	dom	murowany	1 ćw. XX w.
156.	Radawnica	ul. Młyńska 57	dom	cegła	1935 r.
157.	Radawnica	ul. Uniwersytecka	gorzelnia	murowany	XIX w.
158.	Radawnica	ul. Uniwersytecka 16	dom stodoła	murowany mur pruski	4 ćw. XIX w. 4 ćw. XIX w.
159.	Radawnica	ul. Złotowska 2	dom	murowany	lata 20-te XX w.
160.	Radawnica	ul. Złotowska 4	dom	murowany	lata 30-te XX w.
161.	Radawnica	ul. Złotowska 6	dom	murowany	lata 20-te XX w.
162.	Rudna		szkoła podst.	murowana	pocz. XX w.
163.	Rudna	1	dom	murowany	lata 20-te XX w.
164.	Rudna	2	dom	murowany	lata 20-te XX w.
165.	Rudna	4	dom	murowany	4 ćw. XIX w.
166.	Rudna	9	dom	murowany	pocz. XX w.
167.	Rudna	11	dom	murowany	lata 20-te XX w.
168.	Rudna	18	dom	murowany	pocz. XX w.
169.	Rudna	19	dom	murowany	pocz. XX w.
170.	Rudna	24	dom	murowany	1 ćw. XX w.
171.	Rudna	25	dom	murowany	lata 20-te XX w.
172.	Sławianowo		dzwonnica	drewno	1858 r.
173.	Sławianowo	cmentarz	kapliczka	cegła	XIX/XX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

174.	Sławianowo		plebania bud. gospod.	cegła cegła	pocz. XX w. XIX w.
175.	Sławianowo	założenie dworsko- parkowe	dwór gorzelnia magazyn magazyn stolarnia	murowany cegła cegła cegła cegł./drewn o	pocz. XX w. 1902 r. ok. 1900 r. ok. 1900 r. ok. 1900 r.
176.	Sławianowo	7	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
177.	Sławianowo	15	dom	cegła	k. XIX w.
178.	Sławianowo	18	dom	murowany	ok. 1920 r.
179.	Sławianowo	22	dom	murowany	pocz. XX w.
180.	Sławianowo	23	dom	murowany	1 ćw. XX w.
181.	Sławianowo	24	dom	cegła	ok. 1900 r.
182.	Sławianowo	25	dom	murowany	4 ćw. XIX w.
183.	Skic		gorzelnia	cegła	ok. 1900 r.
184.	Skic	4	dom	cegła	pocz. XX w.
185.	Skic	5	dom	cegła	lata 20-te XX w.
186.	Skic	7	dom	cegła	ok. 1920 r.
187.	Skic	9	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
188.	Skic	14	dom	cegła	ok. 1900 r.
189.	Skic	17	dom obora	cegła cegła	ok. 1920 r. ok. 1920 r.
190.	Skic	43	dom	cegła	ok. 1920 r.
191.	Skic	47	dom	cegła	pocz. XX w.
192.	Skic	55	dom	cegła	ok. 1920 r.
193.	Skic	63	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
194.	Skic	67	dom	cegła	pocz. XX w.
195.	Skic	69	dom magazyn magazyn	cegła cegła cegła	pocz. XX w. pocz. XX w. pocz. XX w.
196.	Stare Dzierżążno		dwór	murowany	ok. 1900 r.
197.	Stare Dzierżążno	4	bud. folwarcz.	kamień	pocz. XX w.
198.	Stare		szkoła podst.	murowany	pocz. XX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

	Dzierżążno				
199.	Stare Dzierżążno	10	dom	cegła	ok. 1900 r.
200.	Stare Dzierżążno	12	dom	cegła	ok. 1900 r.
201.	Stare Dzierżążno	13	dom	cegła	pocz. XX w.
202.	Stare Dzierżążno	14	dom	cegła	pocz. XX w.
203.	Stare Dzierżążno	15	dom	murowany	pocz. XX w.
204.	Stare Dzierżążno	16	dom	cegła	pocz. XX w.
205.	Stare Dzierżążno	18	dom	kam/mur.	4 ćw. XIX w.
206.	Stare Dzierżążno	19	dom	murowany	pocz. XX w.
207.	Stare Dzierżążno	20	dom	murowany	k. XIX w.
208.	Stare Dzierżążno	21	dom	szachulc.	2 poł. XIX w.
209.	Stare Dzierżążno	22	dom	cegła	ok. 1900 r.
210.	Stare Dzierżążno	25	dom	mur/rug./	ok. 1900 r.
211.	Stawnica		kapliczka	murowana	pocz. XX w.
212.	Stawnica		szkoła podst.	murowana	lata 20-te XX w.
213.	Stawnica	2	dom	murowany	pocz. XX w.
214.	Stawnica	17	dom	cegła	1911 r.
215.	Stawnica	18	dom	cegła	ok. 1930 r.
216.	Stawnica	28	dom	szachulc.	2 poł. XIX w.
217.	Stawnica	30	dom	cegła	k. XIX w.
218.	Stawnica	32	dom	mur/drewn.	2 poł. XIX w.
219.	Stawnica	47	dom	mur/ryg/dr.	2 poł. XIX w.
220.	Święta		wiatrak holen.	cegła	2 poł. XIX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

221.	Święta		kuźnia	murowana	k. XIX w.
222.	Święta		szkoła podst.	cegła	ok. 1900 r.
223.	Święta	cmentarz	kapliczka	cegła	pocz. XX w.
224.	Święta		kapliczka	cegła	pocz. XX w.
225.	Święta	8	dom	murowany	1910-20 r.
226.	Święta	9	dom	cegła	lata 30-te XX w.
227.	Święta	10	dom	cegła	pocz. XX w.
228.	Święta	12	dom	murowany	1 ćw. XX w.
229.	Święta	15	dom	cegła	k. XIX w.
230.	Święta	18	dom	drew/ryg.	k. XIX w.
231.	Święta	19	dom	drew/ryg.	k. XIX w.
232.	Święta	21	dom	murowany	ok. 1900 r.
233.	Święta	23	dom	szachulc.	ok. 1850 r..
234.	Święta	24	dom	cegła	pocz. XX w.
235.	Święta	26	dom	murowany	2 poł. XIX w.
236.	Święta	27	dom	cegła	pocz. XX w.
237.	Święta	28	dom	murowany	1 ćw. XX w.
238.	Święta	29	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
239.	Święta	32	dom	cegła	pocz. XX w.
240.	Święta	51	dom	szachulc.	1 poł. XIX w.
241.	Święta	52	dom	glina	k. XIX w.
242.	Święta	55	dom	glina	k. XIX w.
243.	Święta	62	dom	murowany	lata 20-te XX w.
244.	Święta	69	dom stodoła	szachulc. szachulc.	ok. 1850 r. ok. 1850 r.
245.	Święta	72	dom	cegła	ok. 1900 r.
246.	Święta	74	dom	glina/mur.	k. XIX w.
247.	Święta	75	dom	cegła	pocz. XX w.
248.	Święta	76	dom	glina	k. XIX w.
249.	Święta	77	dom	cegła	ok. 1900 r.
250.	Święta	79	dom	cegła	pocz. XX w.
251.	Święta	80	dom	cegła	ok. 1900 r.
252.	Święta	87	dom	cegła	pocz. XX w.
253.	Święta	96	dom	cegła	pocz. XX w.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

254.	Wąsosz	założenie pałacowo-parkowe	pałac bud. gospod. obora	murowany mur/szach. murowany	ok.1880 r. IX/XX w. pocz. XX w. XIX/XX w.
255.	Wąsosz		kapliczka	murowana	XIX/XX w.
256.	Wąsosz	2	dom	murowany	4 ćw. XIX w.
257.	Wąsosz	6	dom	murowany	1 ćw. XX w.
258.	Wąsosz	bez nr-u	dom	murowany	1 ćw. XX w.
259.	Zalesie		kościół	murowany	pocz. XX w.
260.	Zalesie		szkoła podst.	murowana	pocz. XX w.
261.	Zalesie	4	dom	murowany	lata 20-te XX w.
262.	Zalesie	9	dom	murowany	1 ćw. XX w.

* wykaz obiektów zgodny z rejestrem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – wymaga uaktualnienia

Zgodnie z uzyskanym uzgodnieniem i zajęтым stanowiskiem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków obowiązujący spis wymaga weryfikacji i uzupełnienia. Po jego przeprowadzeniu aktualny wykaz zostanie dostarczony do Urzędu Gminy Złotów.

Zagospodarowanie terenów

Rejon środkowy gminy

REJON ŚRODKOWY (rolniczy) - obejmuje środkową część terenu gminy Złotów o średniej szerokości około 7-8 km rozciągający się wzdłuż głównego traktu komunikacyjnego, tj. drogi wojewódzkiej DW 188 Piła-Debrzno. Płaski i prawie bezleśny, o dobrych warunkach glebowych – predestynowany do użytkowania rolniczego oraz funkcji osadniczej (z lokalnym dopuszczeniem nieuciążliwego przemysłu) oraz obsługi turystyki;

Obszar koncentruje ponad 46% potencjału demograficznego gminy.

Atrakcyjność geograficzna obszaru spowodowała znaczne ożywienie w zagospodarowaniu turystycznym. Zjawisko powyższe intensyfikuje się, powstają problemy niekontrolowanej ekspansji zagospodarowania w wyniku indywidualnego obrotu ziemią. Problem opanowania zjawiska jest jednym z głównych działań koordynacyjnych.

Na stan zagospodarowania gminy w tej części obszaru składają się pod względem:

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Złotów 2006-2013

- administracyjnym następujące sołectwa: Błękwit, Dzierżążenko, Klukowo, Międzybłocie, Nowa Święta, Nowiny, Nowy Dwór, Pieczynek, Płsków, Stare Dzierżążno, Stawnica, Święta, Wąsosz, Zalesie;
- sieci osadniczej
- Błękwit - wieś średniej wielkości rolnicza, położona w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji miejskiej miasta Złotów. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego i funkcji turystycznych. Dobrze powiązana komunikacyjnie (droga wojewódzka DW 188) z mankamentami przebiegu trasy przez tereny zabudowane;
- Dzierżążenko - wieś o niewielkiej liczbie ludności wraz z przysiółkami i zabudową rozproszoną o charakterze rolniczym z zaznaczającymi się funkcjami turystycznymi;
- Klukowo - były ośrodek rolnictwa uspołecznionego jako dominującej funkcji. Możliwości rozwojowe w istniejącej strukturze. Stosunkowo dobre powiązanie komunikacyjne za pomocą drogi wojewódzkiej (DW 188);
- Międzybłocie - Wieś o zróżnicowanej strukturze rolnictwa. Rozproszony układ zabudowy. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego, w tym rozwoju turystyki. Stosunkowo dobre powiązanie drogami z miastem Złotów;
- Nowa Święta - relatywnie duża wieś o liniowym układzie. Charakter rolniczy, możliwości rozwoju wielofunkcyjnego oraz funkcji turystycznych. Dobre połączenie drogami powiatowymi ze Świętą;
- Nowy Dwór - wieś o rozproszonej zabudowie i charakterze rolniczym z możliwościami rozwoju wielofunkcyjnego. Dobre połączenie drogami powiatowymi.
- Pieczynek - były ośrodek rolnictwa uspołecznionego jako dominującej funkcji. Możliwości rozwojowe w istniejącej strukturze;
- Płsków - nieduża miejscowość położona obrzeżnie w strefie środkowej o charakterze rolniczym z wyraźnie zaznaczającymi się tendencjami zagospodarowania turystycznego;
- Stare Dzierżążno - wieś typowo rolnicza o możliwościach rozwojowych;
- Stawnica - wieś średniej wielkości, typowo rolnicza o możliwościach rozwojowych, w tym rozwój turystyki, powiązania komunikacyjne za pomocą dróg powiatowych;
- Święta - największy co do wielkości ośrodek wiejski (około 926 M), relatywnie dobrze wyposażony w usługi z możliwościami rozwoju wielofunkcyjnego. Ośrodek o korzystnym położeniu względem głównego układu komunikacyjnego (drogi);

- Wąsosz - mała wieś rolnicza o peryferyjnym położeniu w strefie wraz z należącymi do sołectwa miejscowościami. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego i rozwoju agroturystyki. Dobre połączenie drogą powiatową ze Świętą;
- Zalesie - wieś średniej wielkości, rolnicza, z wyraźnie rozwijającą się funkcją turystyczną. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego i funkcji turystycznych. Dobrze powiązana z drogą powiatową i miastem Złotów;

Rejon północny gminy

REJON PÓŁNOCNY (rolniczo-leśny) - obszar północnej części gminy (powyżej drogi wojewódzkiej DW 189) na osi Górzna-Radawnica-Krzywa Wieś, usytuowany w obrębie moreny dennej falistej oraz wzgórz moreny czołowej (Brzuchowa Góra koło Krzywej Wsi); Obejmuje atrakcyjne tereny wchodzące w skład obszaru chronionego krajobrazu (część północno-zachodniej obszaru) oraz tereny leśne w środkowej części, ze znaczącym udziałem terenów rolnych w tym zwarte kompleksy gleb wysokich klas bonitacyjnych (okolice Kamienia) – predestynowany dla gospodarki rolnej, rybackiej i leśnej (w zakresie optymalizującym wymagania produkcji i ochrony środowiska) z dopuszczeniem funkcji osadniczej oraz obsługi turystyki i rekreacji;

Na stan zagospodarowania tej części strefy składają się pod względem:

- administracyjnym **następujące sołectwa: Bielawa, Franciszkowo, Górzna, Józefowo, Kamień, Krzywa Wieś, Radawnica.**
- sieci osadniczej:
 - Bielawa – wieś o niewielkiej liczbie ludności i charakterze rolniczym. Dość dobre powiązania komunikacyjne z drogami powiatowymi;
 - Franciszkowo - wieś typowo rolnicza o możliwościach rozwojowych. Dobre połączenie komunikacyjne.
 - Górzna - duży ośrodek wiejski, relatywnie dobrze wyposażony w usługi z możliwościami rozwoju wielofunkcyjnego, w tym rozwoju turystyki. Ośrodek o korzystnym położeniu względem głównego układu komunikacyjnego (droga wojewódzka 189);
 - Józefowo - wieś dużej wielkości we wschodniej części rejonu. Możliwości rozwojowe. Powiązanie z układem drogi powiatowej bezpośrednie;
 - Kamień - wieś średniej wielkości, były ośrodek rolnictwa uspołecznionego jako dominującej funkcji. Możliwości rozwojowe w istniejącej strukturze;

- Krzywa Wieś - mała wieś rolnicza o bardzo atrakcyjnym peryferyjnym położeniu w rejonie wraz z należącymi do sołectwa miejscowościami. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego i rozwoju turystyki (sporty zimowe). Połączenia komunikacyjne ze środkową częścią gminy oraz Lędyczkiem za pomocą dróg powiatowych;
- Radawnica - relatywnie duża wieś. Podstawowy zakres wyposażenia w usługi. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego. Dobre powiązanie ze Złotowem drogą powiatową.

Rejon południowy gminy

REJON POŁUDNIOWY (rolniczo-rekreacyjny) - o urozmaiconej rzeźbie we wschodniej części (rejon jez. Ostrowite), obejmuje tereny wchodzące w skład obszaru chronionego krajobrazu (w części północno-wschodniej obszaru) oraz tereny leśne w północnej części, ze znaczącym udziałem terenów rolnych na osi Buntowo (były PGR)-Kaczochoy-Rudna – predestynowany dla umiarkowanego rozwoju gospodarki rolnej, leśnej (w zakresie optymalizującym wymagania produkcji i ochrony środowiska) i funkcji osadniczej (z lokalnym dopuszczeniem nieuciążliwego przemysłu) oraz obsługi turystyki.

Na stan zagospodarowania tej części strefy składają się pod względem:

- administracyjnym następujące sołectwa: Bługowo, Buntowo, Kleszczyna, Rudna, Skic, Sławianowo,
- sieci osadniczej:
- Bługowo – mała wieś rolnicza o peryferyjnym położeniu w strefie wraz z należącymi do sołectwa zabudowaniami rozproszonymi. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego i rozwoju agroturystyki.
- Buntowo - wieś o średniej wielkości, były ośrodek rolnictwa uspołecznionego jako dominującej funkcji. Możliwości rozwojowe w istniejącej strukturze z wyraźnie rozwijającą się funkcją turystyczną.. Stosunkowo dobre powiązanie komunikacyjne za pomocą drogi powiatowej;
- Kleszczyna - duży ośrodek wiejski, relatywnie dobrze wyposażony w usługi z możliwościami rozwoju wielofunkcyjnego, w tym rozwoju turystyki. Ośrodek o korzystnym położeniu względem głównego układu komunikacyjnego;
- Rudna - wieś średniej wielkości we wschodniej części rejonu. Możliwości rozwojowe. Powiązanie z układem drogi powiatowej bezpośrednie;
- Skic - wieś średniej wielkości, były ośrodek rolnictwa uspołecznionego jako dominującej funkcji. Możliwości rozwojowe w istniejącej strukturze;

- Sławianowo - wieś średniej wielkości, rolnicza, były ośrodek rolnictwa uspołecznionego jako dominującej, z wyraźnie rozwijającą się funkcją turystyczną. Możliwości rozwoju wielofunkcyjnego i funkcji turystycznych. Dobrze powiązana z drogą powiatową;

Wyposażenie w infrastrukturę społeczną

Oświata i wychowanie

Przedszkola

W gminie jest osiem oddziałów przedszkolnych w 8 miejscowościach. Ogółem w przedszkolach jest 255 dzieci (dane UG na dzień 01-09-2005 r.).

Szkoły podstawowe (dane na dzień 01-09-2005 r.)

Po reformie systemu oświaty, nauczanie na poziomie podstawowym realizuje siedem szkół podstawowych:

- S.P. Górzna – 87 uczniów; 9,95 etatów nauczycieli,
- S.P. Kleszczyna – 95 uczniów; 10,45 etatów nauczycieli,
- S.P. Radawnica – 180 uczniów; 13,67 etatów nauczycieli,
- S.P. Sławianowo – 75 uczniów; 9,39 etatów nauczycieli,
- S.P. Stawnica – 59 uczniów; 7,38 etatów nauczycieli,
- S.P. Święta – 129 uczniów; 11,84 etatów nauczycieli,
- S.P. Zalesie – 46 uczniów; 6,34 etatów nauczycieli.

Kształcenie młodzieży na poziomie gimnazjalnym prowadzą dwa gimnazja:

- Gimnazjum nr 1 w Radawnicy – 206 uczniów; 17,06 etatów nauczycieli,
- Gimnazjum nr 2 w Świętej – 253 uczniów; 19,18 etatów nauczycieli.

Ponadto Uniwersytet Ludowy w Radawnicy prowadzi trzy szkoły policealne:

- Niepubliczna Szkoła Policealna Pracowników Służb Społecznych,
- Niepubliczne Medyczne Plan Zawodowe Terapii Zajęciowej,
- Policealna Szkoła Obsługi Turystycznej,

oraz różnego rodzaju kursy według potrzeb. Od 1990 roku Uniwersytet Ludowy w Radawnicy działa w ramach Stowarzyszenia Polskich Uniwersytetów Ludowych.

Stan techniczny i poziom wyposażenia szkół jest zróżnicowany. Tylko szkoły w Świętej i Sławianowie posiadają sale gimnastyczne. Niezbędne jest doposażenie szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy działają dwa ośrodki zdrowia i dwa punkty apteczne w Radawnicy i Kleszczynie. Personel służby zdrowia liczy tylko 2 lekarzy. W 1998 r. wskaźniki charakteryzujące stan służby zdrowia przedstawiały się następująco:

- lekarze na 10 000 ludności – gmina 1,1, powiat 8,4, województwo 17,9,
- pielęgniarki na 10 000 ludności – gmina 1,1, powiat 32,1, województwo 44,1.

Ludność gminy Złotów korzysta ze szpitala w mieście Złotów.

Powyższe wskaźniki ukazują dobitnie niekorzystną sytuację w służbie zdrowia na terenie gminy.

Kultura

W gminie nie ma domu kultury. Działalność oświatową prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Radawnicy wraz z dwoma punktami filialnymi. Biblioteka organizuje imprezy, okolicznościowe odczyty, spotkania z ludźmi kultury.

Szczególne miejsce w życiu kulturalnym Ziemi Złotowskiej zajmuje chór Cecylia, który działa przy Gminnej Spółdzielni Rolnik w Złotowie.

Komunikacja

Infrastruktura drogowa

Podstawowy układ sieci drogowej w gminie stanowią: drogi wojewódzkie i drogi powiatowe. Układ powyższy w zasadzie w stopniu zadowalającym zabezpiecza potrzeby gminy (jako sieć), łączy praktycznie wszystkie miejscowości gminy z ośrodkiem nadrzędnym – miastem Złotów w sposób bezpośredni lub pośredni, co wynika z uwarunkowań naturalnych w postaci połączeń omijających jezioro Zalesie i Sławianowskie.

Droga Wojewódzka – DW-188 i DW-189 są podstawowymi drogami układu gminnego. Niezależnie od powyższego są ważnymi drogami znaczeniu ponadregionalnym w związku z czym podlegać będą procesom modernizacyjnym, które zakładają utrzymanie geometrii przebiegu trasy, modernizacji technicznej i korekt skrzyżowań, węzłów itd.. Stan techniczny dróg – średni.

Drogi powiatowe o zróżnicowanych parametrach technicznych, w tym zróżnicowanych szerokościach dróg zabezpieczają niezbędne połączenia miejscowości z ośrodkiem stołecznym z zastrzeżeniami określonymi na wstępie.

Sieć dróg gminnych ma długość 55 km, w tym o nawierzchni utwardzonej 13 km. Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 87,6 km, a dróg wojewódzkich 22 km.

Wskaźnik gęstości dróg w gminie wynosi 22,2km/100km², przy średnim wskaźniku w powiecie 18,5 km/100km² i województwie 64 km/100km². Drogi utwardzone charakteryzują się różną jakością nawierzchni.

Stan techniczny dróg zróżnicowany, przeważa przeciętny lub niezadowolający, szczególnie w przypadku dróg nieutwardzonych.

Wydaje się za racjonalne utrzymanie niektórych szerokości dróg istniejących, szczególnie tam, gdzie zakładany jest niewielki ruch związany z obsługą wsi letniskowych (o ograniczonej pojemności) oraz obszarów ekstensywnego rozwoju turystyki.

Koleje

Przez teren gminy przebiega jedna linia kolejowa o znaczeniu regionalnym relacji Piła - Chojnice ze stacją w Złotowie.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Zaopatrzenie w wodę

Źródłem wody dla potrzeb gospodarczych miasta i gminy są wody podziemne. Ujęcia wody w postaci studni głębinowych ujmują wodę z warstw wodonośnych czwartorzędowych.

Jakość ujmowanej wody w większości ujęć nie odpowiada wymogom stawianym przez polskie normatywy dla wód przeznaczonych do picia i potrzeb gospodarczych. Ze względu na zwiększone ilości związków żelaza i manganu woda wymaga uzdatniania.

Uwarunkowania hydrogeologiczne przedstawiono na mapie, która jest załącznikiem do niniejszego opracowania (ekofizjografia).

Zaopatrzenie mieszkańców w wodę odbywa się w zdecydowanej większości za pośrednictwem sieci wodociągowej. Stopień zwodociągowania gminy ocenia się na 87%. Długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej wynosi 108,6 km. Łącznie jest 1088 podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych (stan na koniec 2005).

Woda pozyskiwana jest z ujęć głębinowych w następujących stacjach pomp i hydroforów: Buntowo, Górzna, Grodno, Kaczochoy, Kleszczyna, Klukowo, Nowiny, Nowy Dwór, Pieczynek, Radawnica, Skic, Sławianowo, Stawnica, Święta, Zalesie.

Mieszkańcy następujących miejscowości nie posiadają wodociągów: Kleszczyna, Rudna, Rosochy oraz mieszkańcy zagród wiejskich poza zwartym terenem zabudowanym w niektórych miejscowościach.

Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków

Długość sieci kanalizacyjnej (stan na koniec 2005 roku) to ok. 35,2 km, co stanowi ok. 39% ludności obsługiwanej przez sieci kanalizacyjne. W gminie znajdują się 3 oczyszczalnie ścieków w: Radawnicy (mechaniczno – biologiczna) odbierająca ścieki z miejscowości Radawnica, Górzna, Kamień i Józefowo, w Sławianowie (biologiczna) odbierając ścieki z miejscowości Sławianowo; w Pieczyнку (mechaniczno – biologiczna) odbierająca ścieki z miejscowości Pieczynek. Ścieki ze wsi Święta odbierane są przez mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię w Złotowie.

Zaopatrzenie w gaz

Z gazu dostarczanego za pośrednictwem sieci gazowej korzysta tylko część Świętej tj. osiedle przy Zakładzie Ogrodniczym. Pozostała część gminy nie jest zgazyfikowana. Najczęstszą formą zaspokajania potrzeb gazowych przez użytkowników jest propan – butan dostarczany w butlach gazowych. Spośród 696 indywidualnych gospodarstw rolnych 562 (80,75 %) gospodarstwa korzystają z gazu w butlach gazowych. Zatem stan infrastruktury gminy w tym zakresie należy ocenić jako niedostateczny.

Usuwanie nieczystości stałych i płynnych

Na terenie gminy powstają typowe odpady komunalne z gospodarstw domowych. Trafiają one na wysypisko odpadów komunalnych w Międzybłociu.

Płynne nieczystości winny być wywożone do punktów zlewnych przy oczyszczalni ścieków. Do punktów tych nie należy dowozić ścieków zagniłych.

Energetyka elektryczna

W gminie znajduje się ponad 100 km sieci energetycznej średniego napięcia i ponad 112 stacji transformatorowych. Sieć elektroenergetyczna została zmodernizowana i zabezpiecza potrzeby podmiotów gospodarczych i ludności gminy. Zaopatrzenie w sensie technicznym odbywa się za pomocą sieci przesyłowej 110 kV i lokalnej stacji GPZ 110/15 kV. Zasilanie bezpośrednio odbiorców energii odbywa się za pomocą linii średniego i niskiego napięcia (15 kV i 0,4 kV).